

Val van Srebrenica

Bron: NOS

Inhoudsopgave

Opdracht 1: De Joegoslavische Burgeroorlog	2
Opdracht 2: Reconstructie van de Val van Srebrenica	4
Bronnen	5
Cartoons en afbeeldingen	5
Foto's	10
Tekstfragmenten	14
Opdracht 3: Herdenken	15
Antwoordmodel	16

Opdracht 1: De Joegoslavische Burgeroorlog

Lees het achtergrondverhaal op pagina 3 over de oorlog in Joegoslavië en maak beantwoord onderstaande vragen. Sommige antwoorden zal je moeten opzoeken op het internet.

Vragen

1. Uit welke zes landen bestond Joegoslavië?
2. Wie was de leider van dit land?
3. Wat voor soort ideeën had deze leider en waarom wist hij daardoor de boel bij elkaar te houden?
4. Zoek op! Wat zijn nationalisten en waarom zorgen zij voor een breuk in de eenheid van Joegoslaven?
5. Zoek op! Van wanneer tot wanneer was de Joegoslavische burgeroorlog en waarom noemen we dit een burgeroorlog?
6. Welk land neemt de hoofdrol in de oorlog en waarom?
7. Welke drie geloven voerden de boventoon in het conflict. Koppel daarnaast aan elk geloof één land uit Joegoslavië.
8. In welk land werd het heftigst gevochten en waarom denk je juist daar?
9. Wat is een safe-zone en waarom werd juist Srebrenica dit?
10. Wat was Dutchbat en welke taak hadden zij in Srebrenica?

Achtergrond Joegoslavische Burgeroorlog

De gebeurtenissen in Srebrenica waren het einde van een lange en bloedige strijd die al sinds 1992 in het land gaande was. Bosnië-Herzegovina was een van de zes deelstaten van het veel grotere Joegoslavië, een republiek die onder leiding stond van de strenge maar bij velen geliefde maarschalk Josep Broz, bijgenaamd Tito. Joegoslavië was een land op de Balkan dat tussen 1917 en 2003 in wisselende samenstellingen bestond uit de volgende tegenwoordig onafhankelijke landen: Slovenië, Kroatië, Montenegro, Servië, Bosnië-Herzegovina en Noord-Macedonië.

Met zijn socialistische ideeën weet Tito de etnische, religieuze en culturele spanningen in het land te overbruggen. Onder zijn leiding wonen de verschillende bevolkingsgroepen vredig naast elkaar. Tito is het gezicht van het socialistische Joegoslavië maar als hij in 1980 overlijdt, en daarmee het bindmiddel tussen de verschillende staten wegvalt, ontsnapt lang onderdrukt nationalisme.

Aangemoedigd door nationalistische leiders beginnen de culturele en nationale gevoelens en verschillen die onder Tito geen rol speelden, plots weer een rol spelen. Mensen worden tegen elkaar opgezet, en haat verspreidt zich als een gif door Joegoslavië. Er zijn vele verhalen van goede burens die elkaar plots naar het leven gaan staan en de wapens oppakken.

De Serviërs nemen hierin een belangrijke plek in: zij willen steeds meer macht concentreren in hun eigen stad Belgrado, de hoofdstad van Joegoslavië. De Serviërs willen het voor het zeggen krijgen in het land. De andere deelstaten voelen hier niets voor en willen losbreken uit het land waar Serviërs steeds machtiger worden.

In 1991 breekt Slovenië als eerste los van Joegoslavië en roept de onafhankelijkheid uit. De andere deelstaten volgen het voorbeeld van Slovenië en roepen ook zelfstandigheid uit. Maar er is één probleem: verschillende deelstaten eisen dezelfde stukken land op. Dat leidt tot oorlog, die vaak gevoerd wordt langs religieuze en etnische lijnen. Servische orthodoxe christenen, Bosnische moslims en katholieke Kroaten, vechten bikkellhard om gebieden en macht.

In geen land wordt zoveel gevochten als in Bosnië-Herzegovina. En binnen Bosnië ligt Srebrenica op een zeer riskante plek, dicht bij de Servische grens. In een gebied waar veel christelijk-orthodoxe Serviërs woonden was Srebrenica een stadje waar vooral Bosnische moslims woonden. Toen de oorlog uitbrak kwamen de bevolkingsgroepen recht tegenover elkaar te staan.

Al vroeg in de oorlog wordt er heftig gevochten in de groene heuvels van het stadje. Zo'n 40.000 Bosnische moslims vluchtten naar Srebrenica. De gevechten zijn zo heftig dat de Verenigde Naties (VN), onder leiding van de Franse generaal Morillon, in 1993 besluiten er een *safe-zone* van te maken: een gebied waar burgers veilig zijn en blauwhelmen de vrede bewaken. De Nederlandse overheid had de taak op zich genomen om deze *safe-zone* te bewaken. De soldaten waren onderdeel van een Dutchbat (Nederlandse VN bataljon)

Bron: <https://npokennis.nl/longread/7526/wat-gebeurde-er-in-srebrenica>

Opdracht 2: Reconstructie van de Val van Srebrenica

In dit deel ga je een reconstructie maken van de Val van Srebrenica en hiervoor gebruik je de aangereikte bronnen, foto's en tekstfragmenten (pagina 5 t/m 14). Om dit goed te kunnen doen, kijk je eerst onderstaande video.

Link van de video: <https://schooltv.nl/video-item/high-speed-history-wat-gebeurde-er-in-srebrenica> (1 minuut).

Reconstructie opdracht

Om een reconstructie te kunnen maken, moet je eerst onderstaande vragen beantwoorden over de val Van Srebrenica:

1. Wat was de Val van Srebrenica?
2. Wanneer was deze gebeurtenis?
3. Wat was de oorzaak van deze gebeurtenis?
4. Welke gevolgen had deze gebeurtenis?
5. Wie zijn de slachtoffers en welke rol hadden zij?
6. Wie zijn de daders en welke rol hadden zij?
7. Wie waren de omstanders en welke rol hadden zij?
8. Wat is/ was de nasleep van deze gebeurtenis?

Nu je de vragen hebt beantwoord, maak je een lopend verhaal.

Bronnen

Cartoons en afbeeldingen

Bron 1: Cartoon over de gebeurtenissen in Srebrenica

Uit: <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/srebrenica>

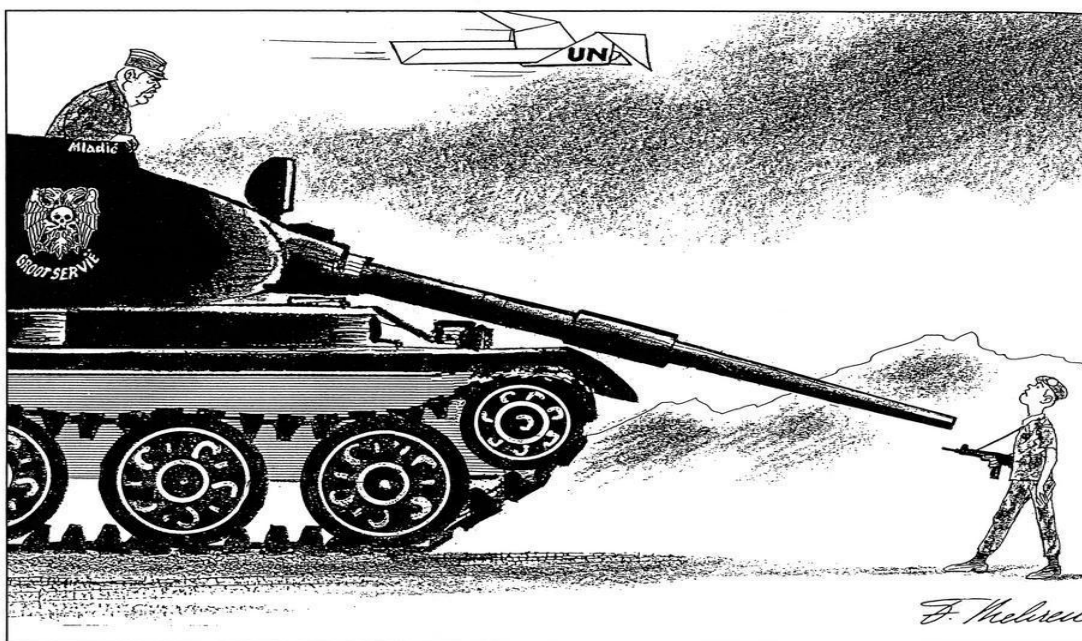

Bron 2: Cartoon uit 1999

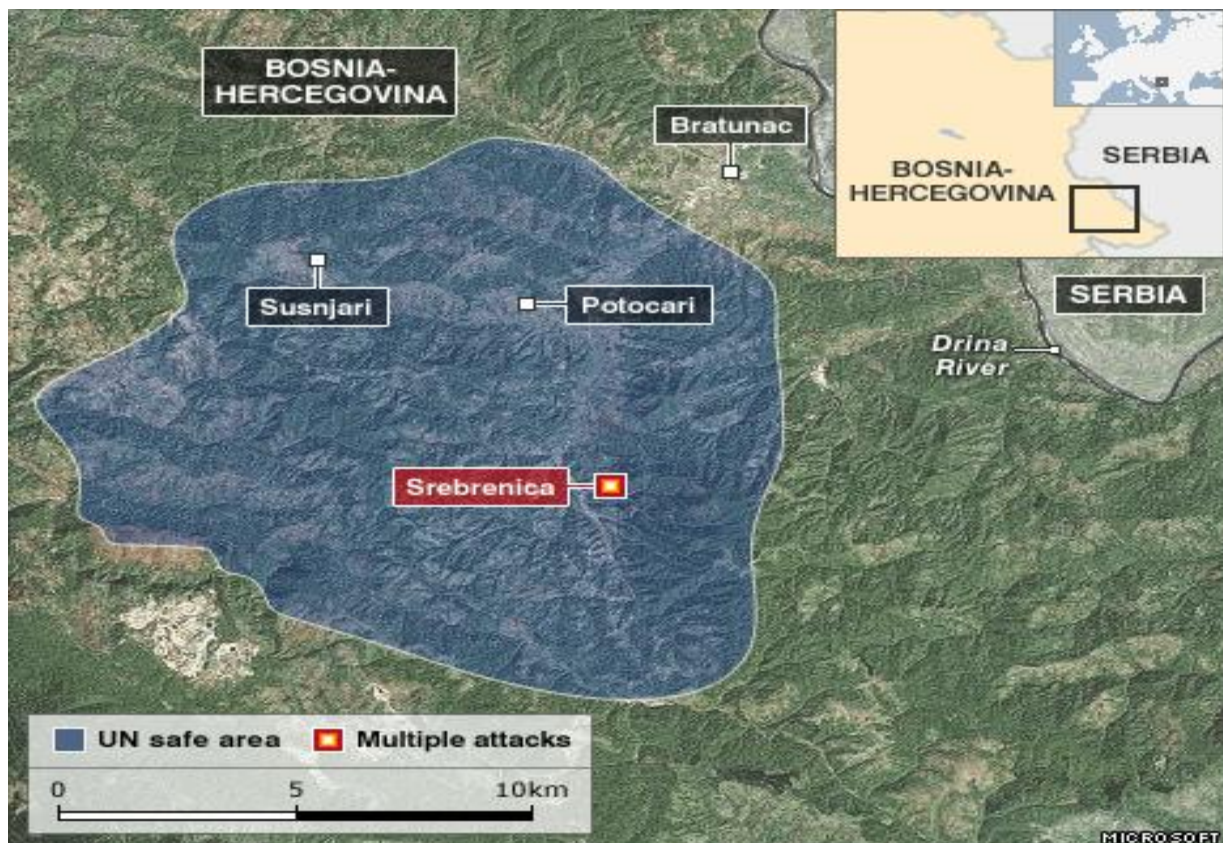
Beschrijving: Linksboven zie je Mladic staan en daaronder Groot-Servië. UN staat voor Verenigde Naties.

Uit:

https://www.cvce.eu/en/obj/cartoon_by_behrendt_on_the_powerlessness_of_un_forces_in_srebrenica_1999-en-6e1cbe25-4f39-4cd7-a48e-43b3813db98c.html

Bron 3: Kaart uit de jaren 90 van de SAFE ZONE rond Srebrenica

Bron 4: Grafsteen ter herinnering aan de gebeurtenissen in Srebrenica (rechts onder het aantal Bosnische moslim slachtoffers). Linksonder de namen van steden waar de slachtoffers vandaan kwamen.

Bron 5: Cartoon over executie van duizenden mannen in Srebrenica.

Uit: <https://www.cartoonmovement.com/cartoon/srebrenica>

Bron 6: Gevonden blinddoeken uit de omgeving van Srebrenica

Uit: <https://decorrespondent.nl/8488/de-man-die-srebrenica-opgroef-bosnie-ligt-nog-vol-massagraven/9f948e05-cc63-0132-3e12-407def647646>

Bron 7: Spotprent over de rechtszaak in het Internationale Gerechtshof over de gebeurtenissen in Srebrenica.

Omschrijving: De aangeklaagde heeft gefaald om de genocide in Srebrenica te voorkomen. Waarop een huilende man zeg: 'Sorry!' en de man rechts reageert met 'niet jij!'. Op de sjerp rechts staat Servië.

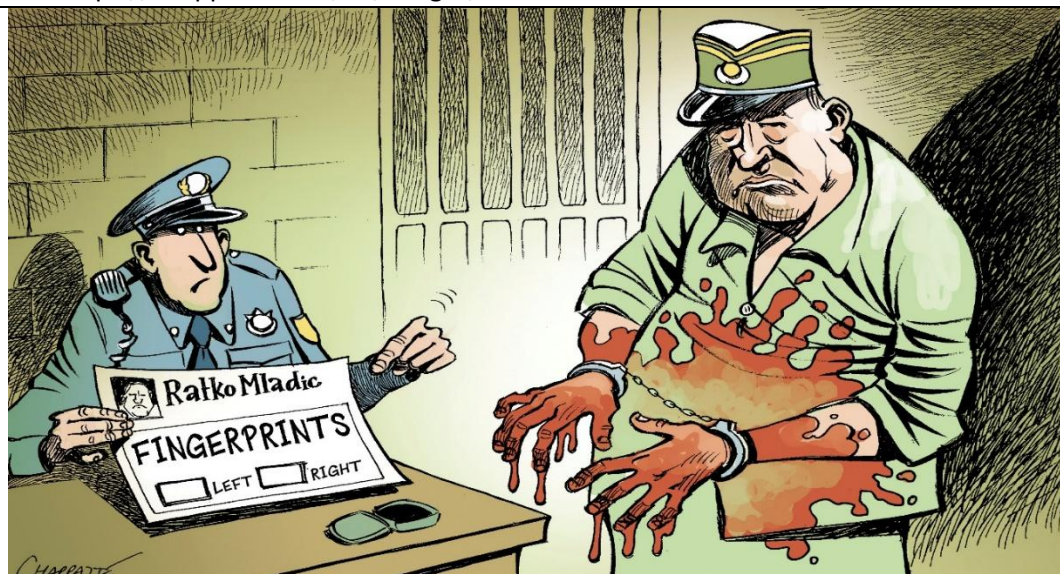
Uit: <https://chappatte.com/en/images/serbia-faces-world-court>

Bron 8: Cartoon over de slager van Srebrenica

Vertaling: Ratko Mladic hier je vingerafdrukken, dit zowel links als rechts

Uit: <https://chappatte.com/en/images/radko-mladic-arrested>

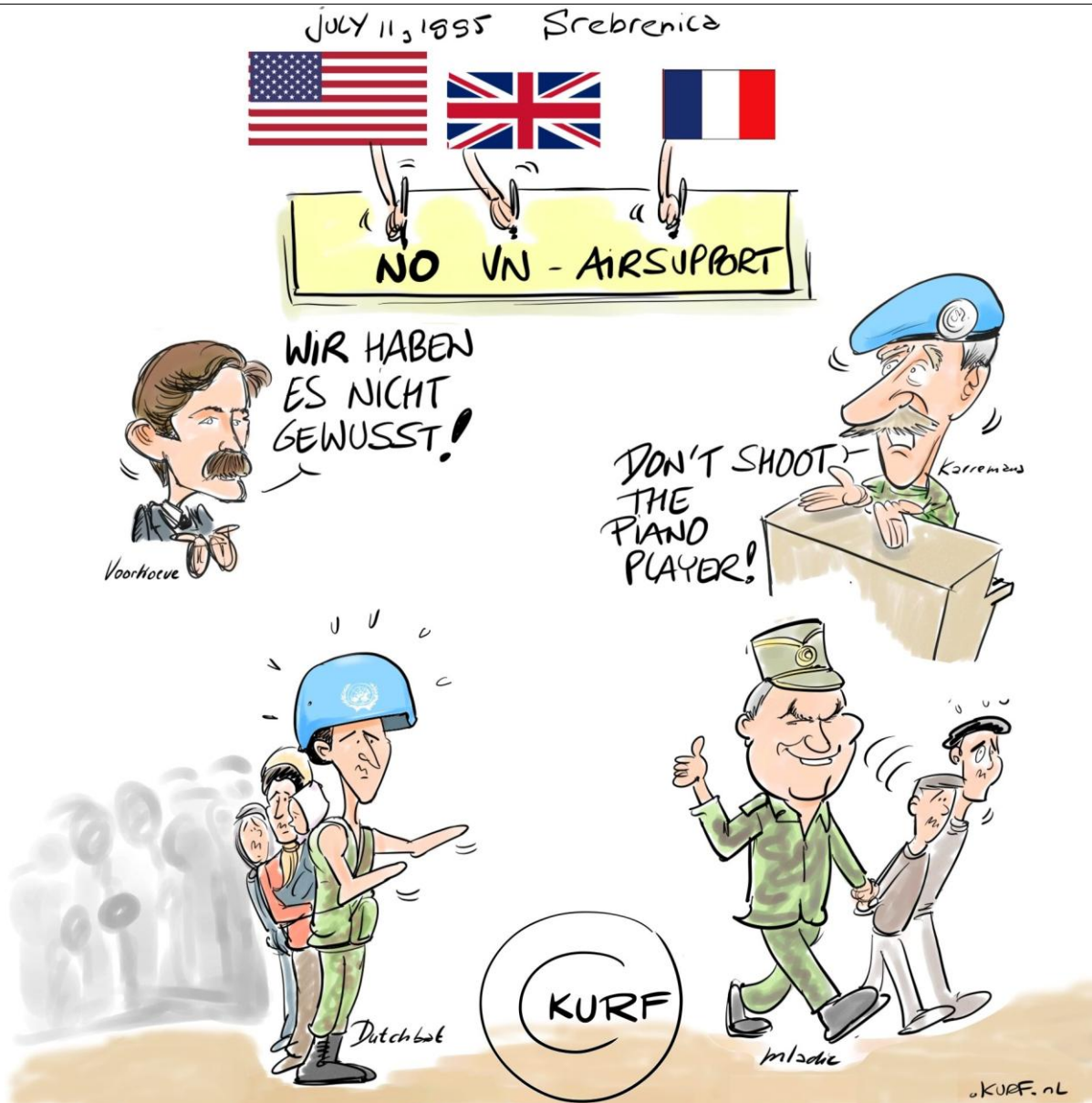

Bron 9: Spotprent over de houding van de Verenigde Naties tegenover de VN soldaten

Vertaling: Geen luchtsteun vanuit de Verenigde Naties. Rechts zegt Karremans zijn fameuze uitspraak tegen Mladic. 'Schiet niet de pianospeler dood!'.

Noot: Voorhoeve was de Nederlandse minister van Defensie (we zouden als kabinet er niks van hebben geweten, aldus de Duitse vertaling).

Van: Kurf.nl

Foto's

Foto 1

Overste Thom Karremans van Dutchbat

Bron: <https://www.ad.nl/binnenland/dutchbatters-en-karadzic-als-een-man-achter-commandant-karremans~a73975b0/>

Foto 2

Omschrijving: Opperbevelhebber Ratko Mladic organiseert de uittocht van vrouwen en kinderen uit Srebrenica op 12 juli 1995, dit onder toezicht van VN soldaten.

Bron: <https://www.theguardian.com/world/2015/jul/04/how-britain-and-us-abandoned-srebrenica-massacre-1995>

Foto 3

Omschrijving: Een vrouw houdt een protest de de foto's van Ratko Mladic, Slobodan Milošević (president) en Radovan Karadžić (leider van de Bosnische Serviërs) omhoog.

Bron <https://npokennis.nl/longread/7526/wat-gebeurde-er-in-srebrenica>

Foto 4

Omschrijving: Bosnische moslims vluchtelingen op het vliegveld van Tuzla (Bosnië).

Bron: <https://www.theguardian.com/world/2015/jul/04/how-britain-and-us-abandoned-srebrenica-massacre-1995>

Foto 5

Omschrijving:: leden van Dutchbat op wacht bij de logistieke basis in Lukavac in Bosnië

Bron:

<https://dvh.nl/drenthe/Dutchbat-veteraan-onderscheiding-vanuit-Bosni%C3%AB-veel-waardevoller-dan-excuses-van-regering-27767142.html>

Foto 6

Omschrijving: Nederlandse VN-vredestroepen zitten bovenop een pantservoertuig terwijl moslimvluchtelingen uit Srebrenica zich verzamelen in het nabijgelegen dorp Potocari, juli 1995.

Bron: <https://www.theguardian.com/world/2017/jun/28/dutch-soldiers-let-300-muslims-die-in-bosnian-war-court-rules>

Foto 7

Omschrijving: Het hoofdkwartier van Dutchbat in Potočari, vlakbij Srebrenica. Na de inname van Srebrenica vluchtten duizenden Bosnische Moslims naar het hoofdkwartier van Dutchbat. Dit was een oude accufabriek.

Bron: <https://www.tracesofwar.com/sights/89271/Memorial-Center-Srebrenica.htm>

Tekstfragmenten

Tekst 1

Buiten de enclave bevond zich een soort onbekend terrein. Het lag nu aan 'de Servische kant' en het was een riskante onderneming om daarnaartoe te gaan. Niemand kon garanderen dat ik (een Bosnische Moslim) ook weer levend terug zou komen. Ik was loyaal ten opzichte van de VN-blauwhelmen, die ik als onze redders zag en stelde mij daarom professioneel op door elk woord dat de Servische officieren zeiden te vertalen, hoe oneens ik er ook mee was.

Uit: De tolk van Srebrenica (2020), p. 339

Tekst 2

Slechts één deur scheidde het kantoor van de enorme fabriekshal waar duizenden vluchtelingen hun toevlucht hadden gezocht. Het was stampvol. Je hoorde dat er gehuild werd en je rook de lucht van angstzweet, vermengd met de stank van uitwerpselen. Ze hadden geen toilet en de mensen moesten hun behoeften in de hal doen. Het was diep vernederend.

Uit: De tolk van Srebrenica (2020), p. 346

Tekst 3

Dit was onze tweede nacht op de basis. Ik kon het voelen: de Serviërs waren buiten bezig om alle mannen en jongens die ze zagen te vermoorden. We waren veilig zolang we op de basis bleven. Dat was overduidelijk. De Serviërs durfden de compound (militaire naam voor basis) niet op te gaan.

Uit: De tolk van Srebrenica (2020), p. 339

Tekst 4

Ik liep in het donker tussen de gebouwen door. Buiten de basis zag ik lichtplekken. Ik wist dat dat de compound sinds die ochtend door Servische soldaten was omringd, maar ik probeerde erachter te komen wat er gebeurde met de vluchtelingen die buiten het terrein waren gebleven nadat de soldaten van Dutchbat 's middags de ingang van de basis hadden afgegrendeld. Ze alle openingen in de omheining gewoon dichtgelast.

Uit: De tolk van Srebrenica (2020), p. 350

Tekst 5

Rond twaalf uur 's middags werd door de Nederlanders met een megafoon omgeroepen dat alle vluchtelingen de fabriekshal moesten verlaten en zich in groepjes van vijf naar de hoofdingang dienden te begeven. Daar stonden de Serviërs te wachten en er waren ook enkele mannen van Dutchbat bij. Dat was het punt waar de mannen en jongens van de anderen werden gescheiden.

Uit: De tolk van Srebrenica (2020), p. 353

Tekst 6

'Ik kon de vloer, de betonnen vloer van het pakhuis, niet eens aanraken... Na de schietpartij voelde ik een vreemd soort hitte, warmte, die eigenlijk afkomstig was van het bloed dat de betonnen vloer bedekte, en ik stapte op de doden die er rondslingerden. Maar er waren zelfs mensen die nog leefden, die alleen gewond waren, en zodra ik op hem stapte, hoorde ik hem huilen, kreunen, omdat ik zo snel mogelijk probeerde te bewegen. Ik merkte dat mensen volledig ontlichaamd waren, en ik voelde de botten van de mensen die geraakt waren door die gewerschoten of granaten, ik voelde hun ribben verbrijzelen. En dan stond ik weer op en ging verder.'

Bron: Wikipedia

Opdracht 3: Herdenken

In opdracht 1 en 2 heb je geleerd over de oorlog in Joegoslavië en over de gevolgen van de Val van Srebrenica. Toevalligerwijs is het dit jaar 30 jaar geleden dat de gebeurtenissen rondom Srebrenica plaatsvonden en deze worden met een tijdelijk monument in Den Haag herdacht. Maar herdenken is voor iedereen anders en iedereen heeft daar een mening over. In deze opdracht ga jij een betoog van 200 tot 300 woorden schrijven en hiervoor gebruik je je antwoorden uit opdracht 1 en 2. In dit stuk beschrijf jij hoe de herdenking eruit zou kunnen zien. Voor inspiratie gebruik je onderstaande tabellen, uiteraard ben je vrij om je eigen draai eraan te geven! Bedenk eerst een manier van herdenken en koppel daar vervolgens handelingen aan.

Structuur van het betoog

1. Inleiding met een sterke openingszin en inleiding van de opdracht.
2. Beschrijving van jouw herdenking, dit ondersteunt met argumenten.
3. Conclusie (antwoord en samenvatting van je herdenking).

a. Manieren van herdenken

1. Niet herdenken en vergeten (niet herinneren).
2. Fysiek eerbetoon (standbeeld, gedenkteken etc.). Standbeelden zoals het gedenkteken van Sir Philip Sidney in Zutphen.
3. Mausoleum (een soort tempel waarin iemand is begraven en waarin de herinnering hem/ de gebeurtenis levend word gehouden). Dit zie je bijvoorbeeld in Naarden, want daar heb je het Comeniusmausoleum.
4. Monument op een groot plantsoen (Nationaal monument op de Dam).

b. Voorbeelden van herdenkingshandelingen

1. Een viering.
2. Kransen plaatsen.
3. Twee minuten stilte.
4. Speciale dag voor de historische gebeurtenis.
5. Speeches.
6. Veel mensen staan om een fysiek overblijfsel/ eerbetoon of iets anders.
7. Naar een religieus gebouw gaan.
8. Steentjes kapot slaan
9. Foto's en video's van slachtoffers laten zien
10. Etc.

Antwoordmodel

Opdracht 1

1. Slovenië, Kroatië, Montenegro, Servië, Bosnië-Herzegovina en Noord-Macedonië.
2. Tito
3. Communistisch/ socialistisch. Hij was een dictator en door middel van zijn socialisme (socialisme voor alle Joegoslaven) was er rust.
4. Mensen veel liefde voor eigen land en trots. Zij wilden uit de unie van Joegoslaven stappen. Zo wilden men een eigen land zoals Kroatië, Servië etc.
5. 1991- 1999. Alle volkeren uit vraag 1 woonden allemaal tezamen in Joegoslavië. Ze noemden zich Joegoslaven, maar vochten elkaar de tent uit.
6. Servië. Zij wilden een groot Servië en daarmee het machtsvacuüm van Tito vervullen
7. A. Kroatië, Katholiek. B Servië, Orthodox Christenen. C Bosnië, moslim
8. Bosnië, die lag het dichtst bij Servië. Ook waren de Bosniërs geen Christenen.
9. Een zone dat door de VN werd beveiligd. Hier waren de vluchtelingen veilig.
10. Nederlandse VN soldaten die de safe-zone Srebrenica moesten beschermen.

Opdracht 2

1. Wat was de Val van Srebrenica? **Srebrenica kwam in handen van Serviërs en Dutchbat moest afdruppen.**
2. Wanneer was deze gebeurtenis? **11 juli 1995 (evt ook de nadagen ervan)**
3. Wat was de oorzaak van deze gebeurtenis? **De Serviërs wilden een groot Servië en alle elementen die niet Servisch zijn verwijderen uit de samenleving.**
4. Welke gevolgen had deze gebeurtenis? **Duizenden Bosniërs (8372) vermoord, Srebrenica in Servische handen en veel frustraties en schaamte bij Dutchbatters**
5. Wie zijn de slachtoffers en welke rol hadden zij? **Bosnische moslims (evt ook de Dutchbatters die niks mochten doen).**
6. Wie zijn de daders en welke rol hadden zij? **De Serviërs en Bosnische Serviërs**
7. Wie waren de omstanders en welke rol hadden zij? **De Dutchbatters en de VN**
8. Wat is/ was de nasleep van deze gebeurtenis?
Duizenden Bosniërs overleden, Dutchbatters met trauma's. Ook zijn de leiders van Servië veroordeeld. Ook kreeg Dutchbat en de Nederlandse overheid de schuld.

Opdracht 3

Het betoog bevat onderstaande structuur.

Structuur van het betoog

1. Inleiding met een sterke openingszin en inleiding van de opdracht.
2. Beschrijving van jouw herdenking, dit ondersteunt met argumenten.
3. Conclusie (antwoord en samenvatting van je herdenking).

Daarnaast heeft de leerling een optie van herdenken gekozen en deze door middel van argumenten in 200- 300 woorden beargumenteerd.